

Τριμηνιαίος Δείκτης Οικονομικού Κλίματος

Η έρευνα για την κατάρτιση του δείκτη πραγματοποιείται από την Εταιρία Ανώτατων Στελεχών Επιχειρήσεων (**ΕΑΣΕ**), φορέα που εκφράζει και εκπροσωπεί το ανώτατο επαγγελματικό μάνατζμεντ στην Ελλάδα, με μέλη ανώτατα στελέχη των σημαντικότερων εταιριών της χώρας, σε συνεργασία με την **ICAP Group**, τον μεγαλύτερο όμιλο παροχής υπηρεσιών προς επιχειρήσεις. Η έρευνα διεξάγεται κάθε τρίμηνο στα κορυφαία διευθυντικά στελέχη των μεγαλύτερων ελληνικών επιχειρήσεων με σκοπό την καταγραφή των εκτιμήσεών τους για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και τις προβλέψεις τους για το εγγύς μέλλον.

Μεθοδολογία

Η έρευνα διεξάγεται στους CEOs (Διευθύνοντες Συμβούλους, Προέδρους, Γενικούς Διευθυντές) των 2.000 μεγαλύτερων ελληνικών επιχειρήσεων. Στον πληθυσμό αυτό προστίθενται τα μέλη της ΕΑΣΕ, έτσι ο πληθυσμός ανέρχεται σε 2.340. Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει 11 ερωτήσεις, η συμπλήρωση και καταχώρηση του οποίου γίνεται ηλεκτρονικά μέσω ειδικού λογισμικού και ιστοσελίδας (www.icarb2b.gr). Οι 10 βασικές ερωτήσεις αφορούν την τρέχουσα κατάσταση της οικονομίας και τις μελλοντικές προσδοκίες, ενώ στους CEO απευθύνονται 1-2 επιπλέον ερωτήσεις που αφορούν σημαντικά θέματα γενικότερου οικονομικού ενδιαφέροντος κατά την περίοδο διεξαγωγής της έρευνας. Από το σύνολο των απαντήσεων στις 10 βασικές ερωτήσεις κατασκευάζεται ο γενικός δείκτης (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO General Index). Από τις απαντήσεις που αφορούν μόνο στην τρέχουσα οικονομική κατάσταση κατασκευάζεται ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Current status Index), ενώ από τις απαντήσεις που σχετίζονται με τις μελλοντικές εκτιμήσεις κατασκευάζεται ο δείκτης προσδοκιών (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Expectation Index). Η μετατροπή των απαντήσεων σε δείκτη και στη συνέχεια σε χρονολογική σειρά πραγματοποιήθηκε με τη χρήση της μεθόδου net-balances (διαφορές θετικών-αρνητικών απαντήσεων)¹. Όλοι οι δείκτες είναι τριμηνιαίοι με βάση το 4^ο τρίμηνο του 2008 που πραγματοποιήθηκε η πρώτη έρευνα. Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας περιλαμβάνει επιπλέον την ποσοστιαία κατανομή των απαντήσεων ανά ερώτηση, ενώ γίνεται ανάλυση των απαντήσεων ανάλογα με το μέγεθος των επιχειρήσεων οι οποίες διακρίθηκαν σε τρία στρώματα με κριτήριο την απασχόληση (Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις με απασχόληση που δεν υπερβαίνει τα 100 άτομα, μεγάλες επιχειρήσεις με 101-300 εργαζόμενους και πολύ μεγάλες επιχειρήσεις με 301 απασχολούμενους και άνω) και ανάλογα με τον τομέα δραστηριοποίησης όπου οι επιχειρήσεις διακρίθηκαν σε τρία στρώματα (αγροτικά προϊόντα-βιομηχανία-ενέργεια-κατασκευές, εμπόριο, υπηρεσίες). Το δείγμα ενημερώνεται σε κάθε έρευνα κατά ένα μικρό ποσοστό, ώστε να παρακολουθεί τις εξελίξεις των οικονομικών μεγεθών των επιχειρήσεων καθώς και τις μετακινήσεις των ανώτατων στελεχών.

¹ OECD, *Business Tendency Surveys-A handbook*, 2003

Οι τρέχουσες διεθνείς οικονομικές εξελίξεις και η κατάσταση στην Ελλάδα

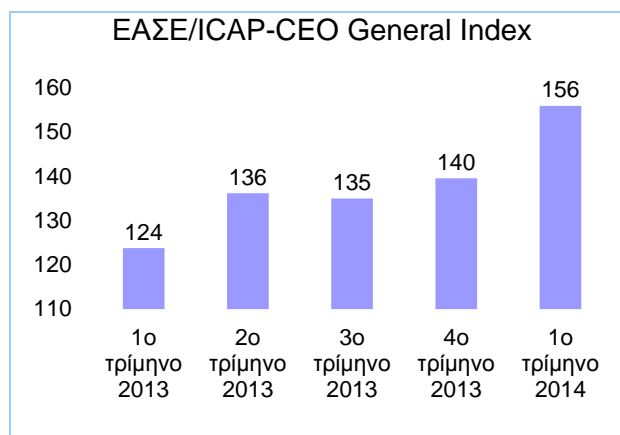
Σύμφωνα με τις πρόσφατες εκτιμήσεις της Eurostat, κατά το 4^ο τρίμηνο του 2013 το ΑΕΠ των 18 χωρών της ευρωζώνης αυξήθηκε κατά 0,3% και των 28 χωρών μελών της Ε.Ε. κατά 0,4% έναντι του προηγούμενου τριμήνου². Σε σύγκριση με το 4^ο τρίμηνο του 2012, ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ σημείωσε αύξηση κατά 0,5% στην ευρωζώνη και κατά +1,1% στην Ε.Ε.(28). Στις ΗΠΑ και την Ιαπωνία ο ρυθμός ανάπτυξης το τέταρτο τρίμηνο του 2013 (έναντι του 4^{ου} τριμήνου 2012) διαμορφώθηκε σε +2,7%. Η υψηλότερη ανάπτυξη έναντι του αντίστοιχου τριμήνου του προηγούμενου έτους καταγράφηκε στη Ρουμανία (+5,1%) και ακολούθησαν Λετονία (+3,6%), Λιθουανία (+3,3%), Σουηδία (+3,1%), Ουγγαρία (+2,8%), Μ. Βρετανία (+2,7%) και Πολωνία (+2,2%). Αρνητική ανάπτυξη σημειώθηκε στην Κύπρο (-5,3%), στην Ελλάδα³ (-2,6%), στην Κροατία³ (-1,2%), στην Ιταλία (-0,8%), στη Φινλανδία (-0,5%), στην Ισπανία (-0,2%) και στην Εσθονία (-0,2%).

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Ε.Ε. για το 2013, στις χώρες της ευρωζώνης ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε +0,1%, ενώ για το 2014 προβλέπεται ανάπτυξη (+1,5%). Για την Ελλάδα οι εκτιμήσεις για το έτος 2013 είναι (-3,9%)⁴ και οι προβλέψεις για το 2014 (+0,6%)⁵.

Ο δείκτης επιχειρηματικού κλίματος (BCI)⁶ για την ευρωζώνη σημείωσε άνοδο από +0,26 τον Δεκέμβριο του 2013 σε +0,39 τον Μάρτιο του 2014.

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος τον Μάρτιο του 2014

Ο γενικός δείκτης οικονομικού κλίματος (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO General Index) το πρώτο τρίμηνο του 2014 διαμορφώθηκε στις 156 μονάδες σημειώνοντας εντυπωσιακή άνοδο. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στη συνεχιζόμενη επιβράδυνση της ύφεσης γεγονός που οδηγεί την ελληνική οικονομία όλο και πιο κοντά στους θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης και στην εκφρασμένη θέληση των υπεύθυνων διαμόρφωσης της οικονομικής πολιτικής να αντιμετωπίσουν με συγκεκριμένα μέτρα πολιτικής τα χρόνια διαρθρωτικά

² Eurostat, newsrelease euroindicators, 5 March 2014.

³ Μη εποχικά διορθωμένα στοιχεία.

⁴ ΕΛ.ΣΤΑΤ, Εθνικοί Λογαριασμοί, Μάρτιος 2014.

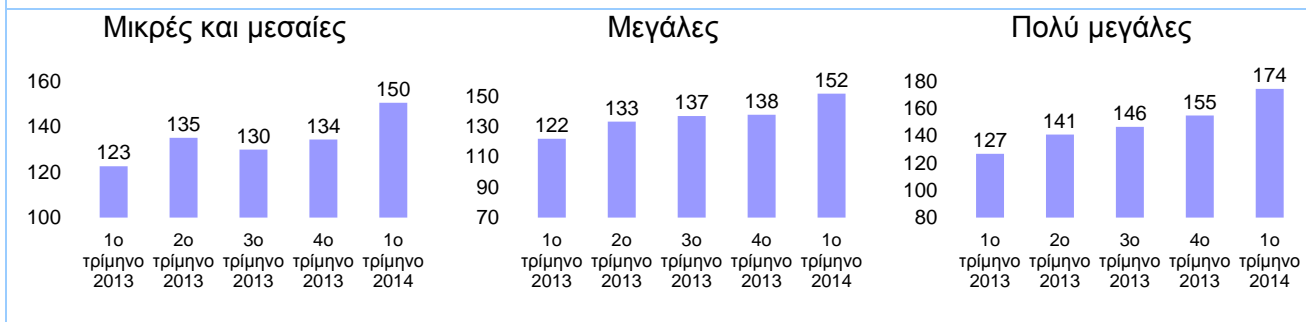
⁵ European Commission, European Economic Forecast, Winter 2014.

⁶ European Commission, Business Climate Indicator for the Euro Area, March 2014.

προβλήματα της οικονομίας, που εμποδίζουν τη λειτουργία των αγορών και στερούν την οικονομία από προωθητικές δυνάμεις που είναι απαραίτητες για την αναπτυξιακή της πορεία.

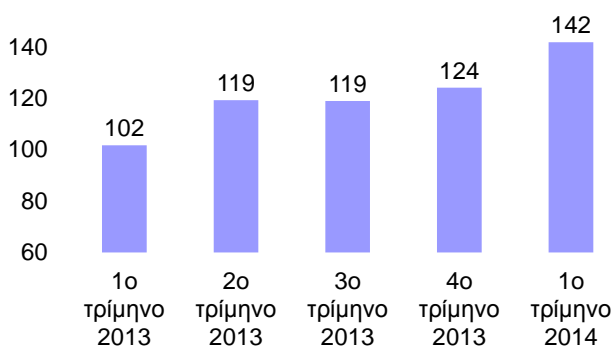
Η ανάλυση των αποτελεσμάτων ανά τάξη μεγέθους δείχνει βελτίωση του οικονομικού κλίματος έναντι του προηγούμενου τριμήνου σε όλα τα μεγέθη των επιχειρήσεων και ιδιαίτερα στις πολύ μεγάλες επιχειρήσεις.

ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Confidence Index ανά μέγεθος επιχείρησης με κριτήριο την απασχόληση

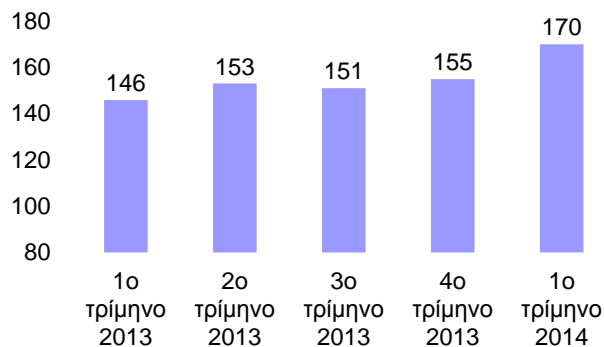

Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης (ΕΑΣΕ-CEO Current Status Index) διαμορφώθηκε στις 142 μονάδες, ενώ ο δείκτης προσδοκιών αυξήθηκε στις 170 μονάδες.

ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Current Status Index

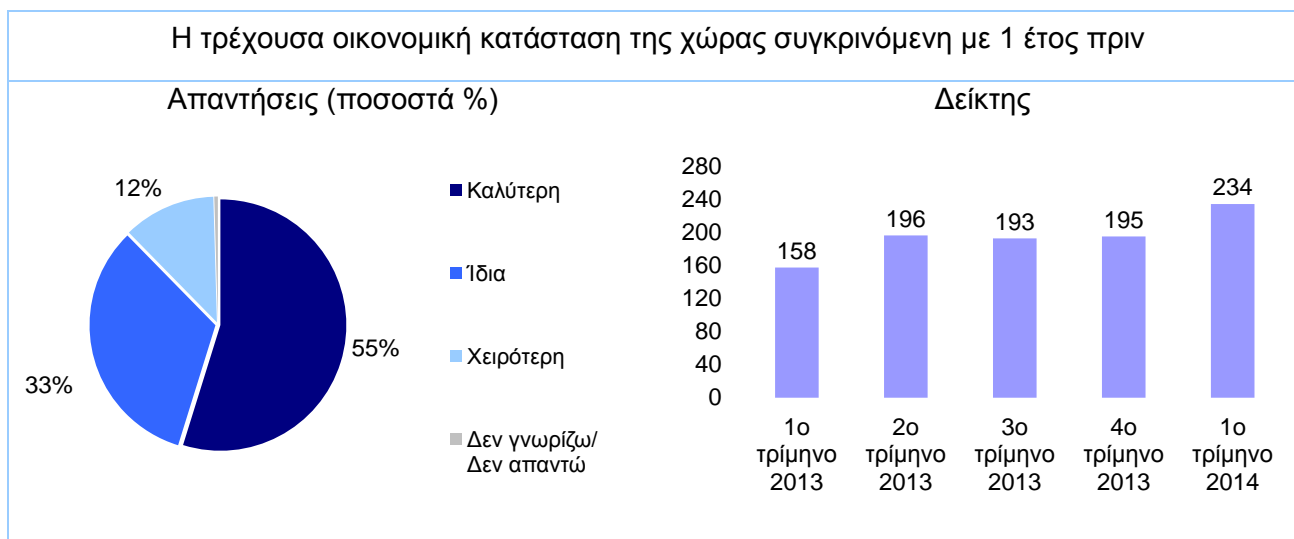

ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Expectation Index

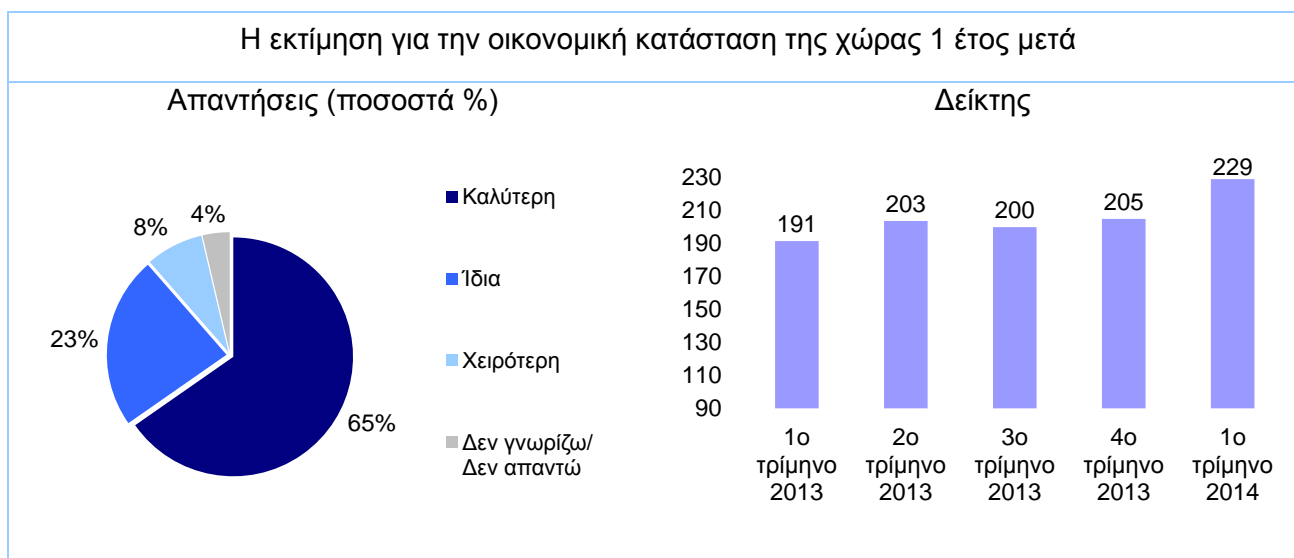

Τα αναλυτικά αποτελέσματα της έρευνας Μαρτίου 2014

Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης της χώρας σημείωσε σημαντική άνοδο και διαμορφώθηκε στις 234 μονάδες έναντι 195 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που θεωρούν ότι βελτιώθηκε η οικονομική κατάσταση της χώρας έναντι του περασμένου έτους αυξήθηκε σε 55% έναντι 32% το προηγούμενο τρίμηνο, ενώ παράλληλα μειώθηκε σε 12% (έναντι 28% το προηγούμενο τρίμηνο) το μερίδιο των CEOs που πιστεύουν ότι η οικονομική κατάσταση της χώρας επιδεινώθηκε.

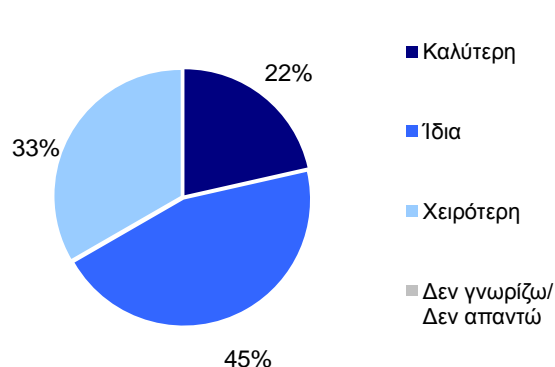
Το 65% των CEOs εκτιμά ότι η οικονομική κατάσταση της χώρας θα είναι καλύτερη στο επόμενο έτος. Ο δείκτης σημείωσε άνοδο στις 229 μονάδες έναντι 205 το προηγούμενο τρίμηνο. Περισσότερο αισιόδοξοι έναντι των λοιπών μεγεθών εμφανίζονται οι CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων, το 81% των οποίων θεωρούν ότι η οικονομική κατάσταση της χώρας θα βελτιωθεί στο επόμενο έτος.

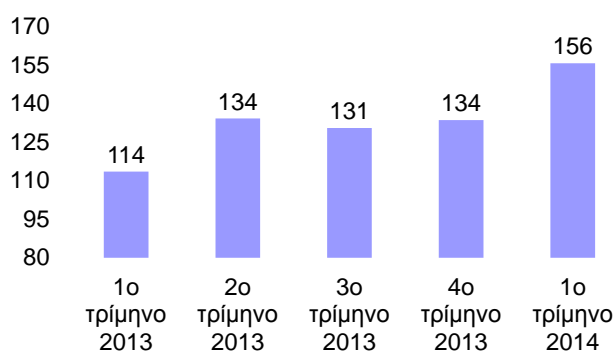
Ο δείκτης της τρέχουσας οικονομικής κατάστασης του κλάδου στον οποίο δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις διαμορφώθηκε στις 156 μονάδες. Το ποσοστό των CEOs που πιστεύουν ότι η τρέχουσα κατάσταση του κλάδου τους είναι καλύτερη έναντι του περασμένου έτους αυξήθηκε σε 22% (έναντι 18% το προηγούμενο τρίμηνο). Οι CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων διαφοροποιούνται από τα λοιπά μεγέθη, εκφράζοντας σε ποσοστό 26% (έναντι 20% στις μικρές και μεσαίες και 23% στις μεγάλες επιχειρήσεις) την πεποίθησή τους ότι η τρέχουσα κατάσταση του κλάδου τους είναι καλύτερη σε σχέση με ένα έτος πριν.

Η τρέχουσα οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης σε σχέση με 1 έτος πριν

Απαντήσεις (ποσοστά %)

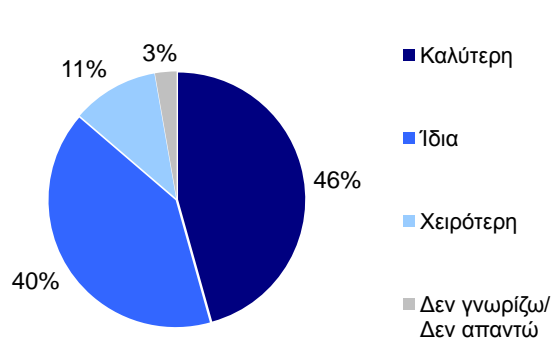
Δείκτης

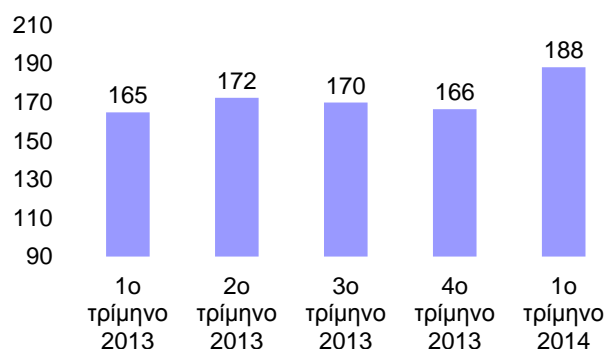
Ο δείκτης προσδοκιών για την οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης σημείωσε αξιόλογη βελτίωση στις 188 μονάδες έναντι 166 το προηγούμενο τρίμηνο. Οι CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων εμφανίζονται πιο αισιόδοξοι έναντι των λοιπών μεγεθών αφού το 67% (έναντι 40% των μικρών και μεσαίων και 43% των μεγάλων επιχειρήσεων) θεωρούν ότι σε ένα χρόνο οι κλάδοι που δραστηριοποιούνται θα είναι σε καλύτερη οικονομική κατάσταση σε σχέση με την τωρινή.

Η εκτίμηση για την οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης 1 έτος μετά

Απαντήσεις (ποσοστά %)

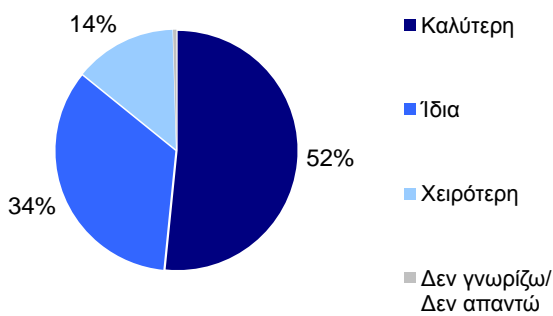
Δείκτης

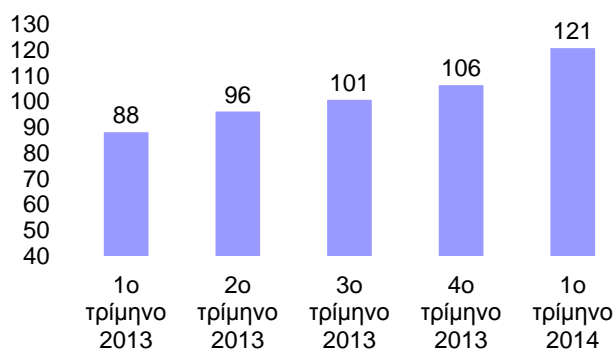
Το θετικό κλίμα που επικρατεί μεταξύ των CEOs σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων που διοικούν οδήγησε τον δείκτη στις 121 μονάδες. Το 52% των CEOs δηλώνουν ότι η τρέχουσα οικονομική κατάσταση των εταιριών τους είναι καλύτερη σε σχέση με ένα έτος πριν, ποσοστό που αυξάνεται σε 57% για τις πολύ μεγάλες επιχειρήσεις.

Η τρέχουσα οικονομική κατάσταση της εταιρίας συγκρινόμενη με 1 έτος πριν

Απαντήσεις (ποσοστά %)

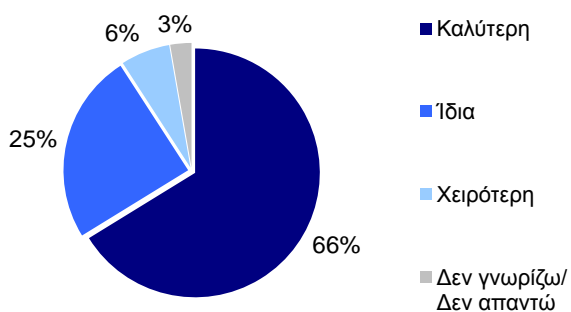
Δείκτης

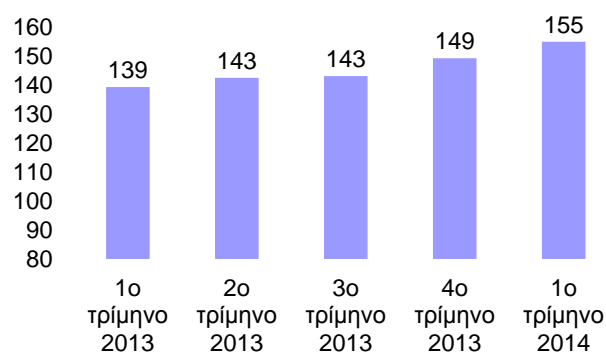
Βελτίωση καταγράφεται και στον δείκτη προσδοκιών των CEOs για την οικονομική κατάσταση της εταιρίας τους το επόμενο έτος. Ο δείκτης διαμορφώθηκε στις 155 μονάδες έναντι 149 το προηγούμενο τρίμηνο. Το 66% των CEOs θεωρούν ότι η μελλοντική πορεία των επιχειρήσεων που διοικούν θα είναι καλύτερη από την τρέχουσα, ποσοστό που αυξάνεται στο 71% για τις πολύ μεγάλες επιχειρήσεις και τον τομέα της βιομηχανίας.

Η εκτίμηση για την οικονομική κατάσταση της εταιρίας 1 έτος μετά

Απαντήσεις (ποσοστά %)

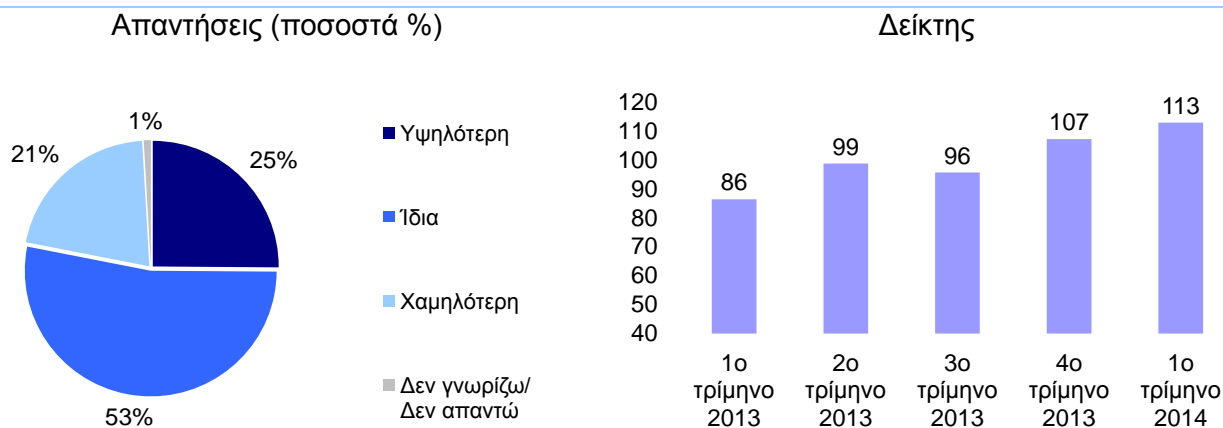

Δείκτης

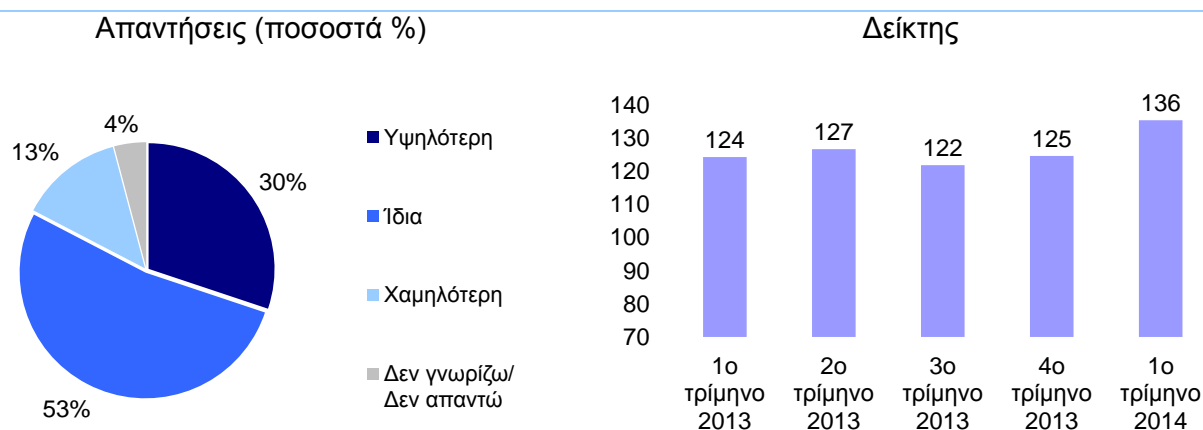
Ο δείκτης τρεχουσών δαπανών για επενδύσεις παγίου κεφαλαίου σημείωσε άνοδο και διαμορφώθηκε στις 113 μονάδες έναντι 107 το προηγούμενο τρίμηνο. Ένας στους τέσσερις CEOs δήλωσε ότι η τρέχουσα επενδυτική δαπάνη των επιχειρήσεων που διοικούν είναι υψηλότερη σε σχέση με το προηγούμενο έτος, ποσοστό που αυξάνεται στο 33% για τη βιομηχανία και στο 36% για τις πολύ μεγάλες επιχειρήσεις.

Η τρέχουσα δαπάνη για επενδύσεις παγίου κεφαλαίου της εταιρίας σε σχέση με 1 έτος πριν

Ο δείκτης επενδυτικών προσδοκιών βελτιώθηκε αισθητά και διαμορφώθηκε στις 136 μονάδες. Το 30% των CEOs δηλώνουν ότι η επενδυτική δαπάνη στις επιχειρήσεις που διοικούν θα είναι υψηλότερη τον επόμενο χρόνο, ποσοστό που αυξάνεται σε 40% για τους CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων.

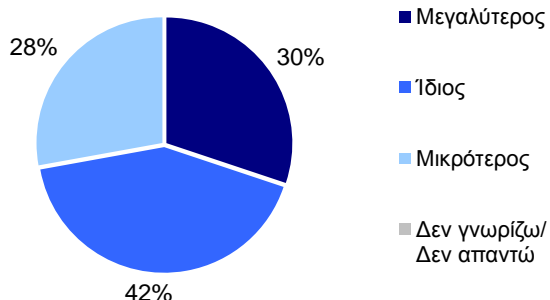
Η εκτίμηση για την δαπάνη επενδύσεων παγίου κεφαλαίου της εταιρίας 1 έτος μετά

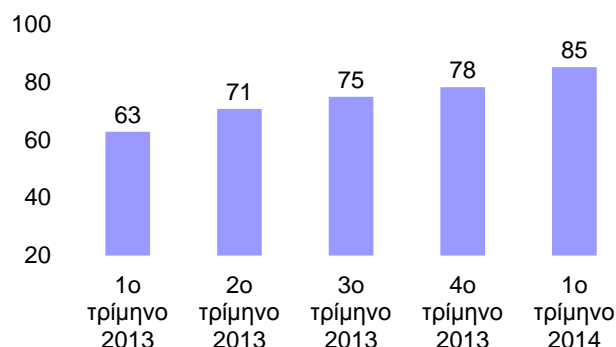
Ο δείκτης τρέχουσας απασχόλησης συνέχισε την ανοδική πορεία και διαμορφώθηκε στις 85 μονάδες έναντι 78 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δήλωσε ότι αυξήθηκε η απασχόληση των επιχειρήσεών τους σε σχέση με το προηγούμενο έτος ανήλθε σε 30%, ποσοστό που για τη βιομηχανία είναι υψηλότερο και διαμορφώνεται στο 38%, ενώ για τις πολύ μεγάλες επιχειρήσεις στο 36%.

Ο αριθμός εργαζομένων της εταιρίας συγκρινόμενος με 1 έτος πριν

Απαντήσεις (ποσοστά %)

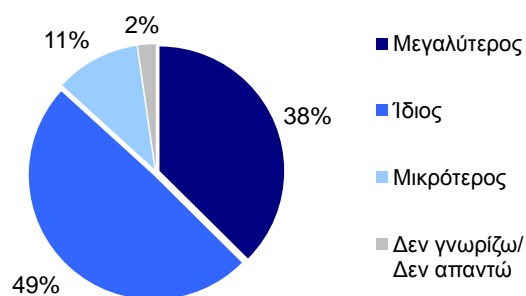
Δείκτης

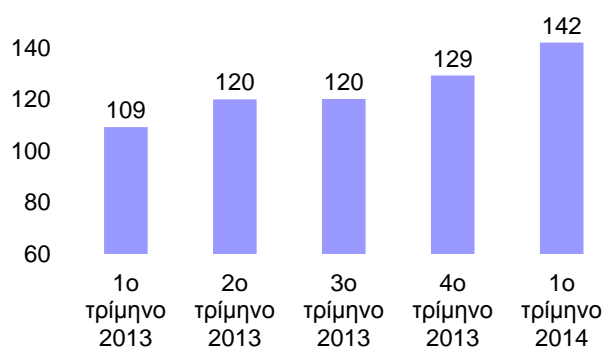
Ο δείκτης προσδοκιών απασχόλησης σημείωσε σημαντική άνοδο στις 142 μονάδες έναντι 129 το προηγούμενο τρίμηνο. Το 38% των CEOs δηλώνουν ότι το επόμενο έτος η απασχόληση στις εταιρίες που διοικούν θα είναι αυξημένη (σημαντική βελτίωση έναντι 28% το προηγούμενο τρίμηνο), ποσοστό που αυξάνεται στο 52% όταν πρόκειται για τις πολύ μεγάλες επιχειρήσεις.

Ο αριθμός εργαζομένων της εταιρίας 1 έτος μετά

Απαντήσεις (ποσοστά %)

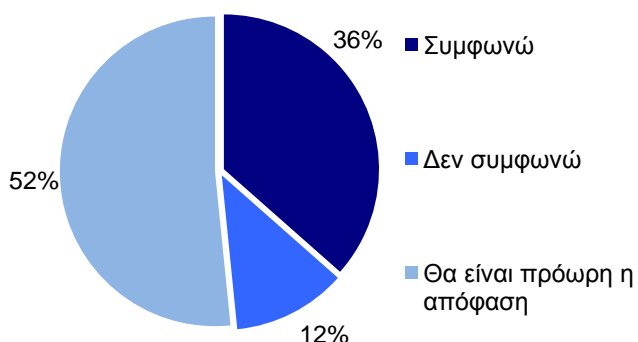

Δείκτης

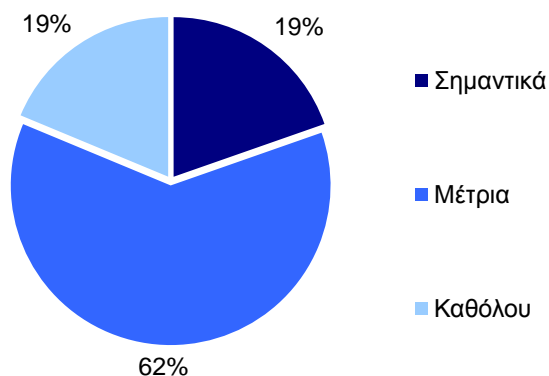
Εκτός των βασικών ερωτήσεων που υποβάλλονται κάθε τρίμηνο στους CEOs, ζητήθηκε επιπλέον

Συμφωνείτε ότι η Ελλάδα είναι έτοιμη να βγει τώρα στις διεθνείς αγορές;

η γνώμη τους σχετικά με τη δυνατότητα εξόδου της Ελλάδας στις διεθνείς αγορές. Το 1/3 των CEOs συμφωνούν ότι η Ελλάδα είναι έτοιμη να βγει τώρα στις αγορές, αντίθετα το 12% δεν συμφωνεί, ενώ οι μισοί CEOs θεωρούν ότι η απόφαση αυτή θα είναι πρόωρη.

Πιστεύετε ότι η νέα ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών θα συμβάλει στην ενίσχυση της ρευστότητας προς τις επιχειρήσεις;

Ένα κρίσιμο ζήτημα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις είναι η χρηματοδότησή τους από το τραπεζικό σύστημα. Ζητήθηκε από τους CEOs να αξιολογήσουν τη νέα ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών σχετικά με τη συμβολή της στην ενίσχυση της ρευστότητας προς τις επιχειρήσεις. Το 38% των CEOs εκφράζουν διαμετρικά αντίθετες απόψεις, καθώς οι μισοί πιστεύουν ότι θα ενισχυθεί σημαντικά η ρευστότητα και οι άλλοι μισοί εκτιμούν ότι δεν θα συμβάλει καθόλου. Η πλειοψηφία ωστόσο των CEOs (62%) θεωρεί ότι θα είναι μέτρια η συμβολή

της νέας ανακεφαλαιοποίησης στην ενίσχυση της ρευστότητας των επιχειρήσεων. Αξίζει να σημειωθεί ότι καταγράφηκε διαφοροποίηση στις απαντήσεις ανάλογα με το μέγεθος των επιχειρήσεων. Οι CEOs των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων πιστεύουν σε ποσοστό 24% ότι δεν θα υπάρξει καμία συμβολή στη ρευστότητα έναντι 10% των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων.